

FAMIFED

Federaal agentschap voor de kinderbijslag

PRAKTISCHE GIDS VOOR DE OCMW'S

*Reeds meer dan 40 jaar gewaarborgde gezinsbijslag voor de minst
bedeelden*

PRAKTISCHE GIDS VOOR DE OCMW'S

**Voor een betere samenwerking tussen
de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn en
het Federaal Agentschap voor de Kinderbijslag (FAMIFED)**

3e uitgave

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Wie kan het recht op gewaarborgde gezinsbijslag openen?.....	5
3	Aan welke voorwaarden moet het rechtgevend kind voldoen?	8
4	Waaruit bestaat gewaarborgde gezinsbijslag?	111
5	Hoeveel bedraagt de gewaarborgde gezinsbijslag?	112
6	Wie betaalt gewaarborgde gezinsbijslag, aan wie en wanneer?.....	123
7	Hoe gewaarborgde gezinsbijslag aanvragen?	13
8	Vanaf wanneer wordt gewaarborgde gezinsbijslag toegekend?	145
9	Hoe kunnen OCMW's de door hen toegekende voorschotten op kinderbijslag terugvorderen?	156
10	Wat als het gezin niet meer voldoet aan de voorwaarden voor de gewaarborgde gezinsbijslag?	166
11	Zijn er systematische controles van de gezinssituaties?.....	16
12	Wat als de aanvrager de dienst Gewaarborgde Gezinsbijslag niet inlichtte over een belangrijke wijziging die het recht op gewaarborgde gezinsbijslag kan beïnvloeden?..	177
13	Kan de bijslagtrekkende debiteur een kwijtschelding van zijn schuld krijgen?.....	18
14	Is beroep mogelijk tegen een beslissing van FAMIFED?	18
	Bijlagen	20

De meeste gezinnen die gewaarborgde gezinsbijslag ontvangen, krijgen hulp van een OCMW. Daarom leek het ons belangrijk voor die centra een praktische gids ter beschikking te stellen. Daarin worden de theoretische en praktische regels over de gewaarborgde gezinsbijslag in een begrijpelijke taal uiteengezet. Met deze gids willen we de samenwerking tussen de OCMW's en FAMIFED verbeteren, zodat we onze cliënten nog beter kunnen helpen.

1 Inleiding

De **wet van 20 juli 1971** tot instelling van de gewaarborgde gezinsbijslag kwam er nadat was vastgesteld dat veel kinderen geen kinderbijslag ontvingen omdat er geen rechthebbende was die voor hen recht op kinderbijslag opende op basis van prestaties in België of in het buitenland.

De wet van 20 juli 1971 verschilt van de Algemene Kinderbijslagwet (AKBW) waarin de kinderbijslag voor werknemers, zelfstandigen, werklozen, gepensioneerden enz. geregeld is.

De gewaarborgde gezinsbijslag is een **residuaire recht**. Dat betekent dat een gezin geen recht mag hebben op kinderbijslag in een andere Belgische, buitenlandse of internationale regeling. Het recht op gewaarborgde gezinsbijslag is daarom voorbehouden aan de minst bedeelde gezinnen.

De Gewaarborgde kinderbijslag werd voorheen gefinancierd vanuit het globaal beheer van de werknemers. Door de zesde staatshervorming werd de bevoegdheid echter overgeheveld naar de entiteiten. De bevoegde entiteiten ontvangen hiervoor nu jaarlijks een dotatie vanuit de federale schatkist die gebaseerd is op de financieringswet.

Na de wet van 20 juli 1971 volgde het **koninklijk besluit van 25 oktober 1971** waarin de toepassingsmodaliteiten zijn vastgelegd.

Ter herinnering

De **aanvrager** (rechthebbende¹) is de persoon zonder beroepsactiviteit (of in een daarmee gelijkgestelde situatie) die onder bepaalde voorwaarden het recht op gewaarborgde gezinsbijslag opent.

De **bijslagtrekkende** is de persoon aan wie de gewaarborgde gezinsbijslag wordt betaald.

Het **rechtgevend kind** is het kind voor wie de gewaarborgde gezinsbijslag wordt betaald.

¹ Het begrip 'rechthebbende' heeft een andere betekenis in de Algemene Kinderbijslagwet. Daarin is het de persoon die recht op kinderbijslag mogelijk maakt op basis van zijn werk, werkloosheid, pensioen of bijzondere situatie (student, gehandicapte enz.) en zijn band met het kind.

2 Wie kan het recht op gewaarborgde gezinsbijslag openen?

De rechthebbende – dus de persoon die het recht opent – moet aan de volgende cumulatieve voorwaarden voldoen:

2.1 Een natuurlijke persoon

Een rechtspersoon kan namelijk geen recht op gewaarborgde gezinsbijslag openen.

2.2 Een persoon die in België verblijft

De aanvrager moet op het tijdstip van de aanvraag al minstens vier jaar² ononderbroken in België verblijven. Op deze voorwaarde bestaan volgende uitzonderingen:

1. Indien de aanvrager (rechthebbende) of het kind voor wie hij de gewaarborgde gezinsbijslag aanvraagt (vanaf 1 maart 2009) aan één van onderstaande voorwaarden voldoet:
 - de Belgische nationaliteit heeft ;
 - politiek vluchteling of het subsidiair beschermingsstatuut verkregen heeft³;
 - staatloos is⁴;
 - onderdaan van een land is onder de toepassing van de verordeningen 1408/71 en 574/72 van de Raad van de Europese Gemeenschappen⁵ valt: Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk (+ Guadeloupe, Guyana, Martinique en Réunion), Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal (+ Azoren en Madeira), Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje (+ Canarische eilanden, Ceuta en Melilla), Tsjechië, Verenigd Koninkrijk (Groot-Brittannië, Noord-Ierland en Gibraltar), Zweden en Zwitserland;
 - burger van een land dat het Europees sociaal handvest (vanaf 1 januari 2003) of het herzien Europees sociaal handvest goedgekeurde (vanaf 1 januari 2005): naast de hierboven vermelde landen: Albanië, Andorra, Armenië, Azerbeidzjan, Bosnië-Herzegovina, Georgië, Macedonië (Voormalige Joegoslavische Republiek), Moldavië, Montenegro, Oekraïne, Rusland, Servië en Turkije.
2. Of indien de aanvrager (rechthebbende) aan één van onderstaande voorwaarden voldoet²:
 - geboren in België;
 - nog onderworpen aan de Belgische leerplicht;
 - geregulariseerd op basis van de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk (machtiging tot onbeperkt verblijf)

² Volgens de wet van 20/07/1971 5 jaar, maar door algemene afwijking herleid tot 4 jaar (Algemene afwijking ingevoerd door MO599, toepassing vanaf 01/10/2007).

³ In de zin van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

⁴ Persoon die van geen enkel land een nationaliteit heeft.

⁵ Betreffende de toepassing van de regelingen van de sociale zekerheid op de werknemers (of zelfstandigen) evenals op hun gezinsleden, die zich verplaatsen binnen de Gemeenschap.

2.3 Bij vreemde nationaliteit: een persoon die toegelaten of gemachtigd is in België te verblijven

Is een aanvraag van een persoon van vreemde nationaliteit die hier illegaal verblijft, geldig?
Nee, de aanvrager moet toegelaten of gemachtigd zijn in België te verblijven of er zich te vestigen.

Praktische raadgevingen:

√ Een persoon van vreemde nationaliteit moet bij elke verlenging van zijn verblijfsvergunning een kopie van dit document aan FAMIFED bezorgen. Zonder dit document schort het informaticasysteem automatisch de betalingen van de gewaarborgde gezinsbijslag op.
√ Bij de aanvraag kan een kopie van de verblijfskaart of een 'Historiek van de verblijfsvergunningen' (te verkrijgen bij het gemeentebestuur) dienen als bewijs dat de aanvrager gemachtigd of toegelaten is in België te verblijven.

Kan een aanvrager een periode van illegaliteit laten gelden om de vier jaar van ononderbroken werkelijk verblijf in België te bewijzen?

Ja, de aanvrager kan voor een bepaalde periode met gelijk welk officieel document zijn aanwezigheid in België bewijzen. Bijvoorbeeld: historiek van adressen (te verkrijgen bij het gemeentebestuur), attesten van het OCMW, een verklaring van een hulporganisatie (Caritas, Rode Kruis enz.). Attesten van schoolbezoek van de kinderen of getuigenverklaringen zijn geen voldoende bewijs.

En als de aanvrager niet voldoet aan de voorwaarde van vier jaar werkelijk verblijf in België?
Dan ontvangt hij een weigeringsbrief. Hij heeft dan 90 dagen om een afwijking⁶ aan te vragen aan de FOD Sociale Zekerheid. Die mogelijkheid staat in de weigeringsbrief.

FOD Sociale Zekerheid
Directie-Generaal Sociaal Beleid
Cel Kinderbijslag
Administratief Centrum Kruidtuin
Finance Tower
Kruidtuinlaan 50, bus 100
1000 BRUSSEL
Tel: 02/528.60.11

2.4 Een persoon die het kind ten laste heeft?

'Het kind ten laste hebben' betekent dat de aanvrager meer dan de helft van de onderhoudskosten van het kind op zich neemt. Hoe weet u dat? Zonder bewijs van het tegendeel, voldoet de aanvrager aan die voorwaarde wanneer uit het Rijksregister van de Natuurlijke Personen (RNP) blijkt dat het kind deel uitmaakt van het gezin van de aanvrager.

Kan een alleenwonende student gewaarborgde gezinsbijslag ontvangen voor zichzelf?
Nee, als een student alleen woont en niet ten laste is van een andere natuurlijke persoon, kan hij geen gewaarborgde gezinsbijslag ontvangen. Een student kan geen aanvrager en begunstigde van gewaarborgde gezinsbijslag zijn.

⁶ Zie lijst van de mogelijke afwijkingen in bijlage 5.

2.5 Een persoon wiens inkomsten een bepaald grensbedrag niet overschrijden of die een leefloon of een gewaarborgd inkomen voor bejaarden ontvangt

De inkomsten van de persoon die het kind ten laste heeft, van zijn echtgenoot of van de persoon met wie hij een gezin vormt, worden niet onderzocht, als die een leefloon, een equivalent leefloon of een inkomensgarantie voor ouderen ontvangt.

In alle andere gevallen is een onderzoek wettelijk verplicht.

Het kwartaalbedrag van de inkomsten uit spaargelden, vergoedingen, pensioenen, renten van verzekeringen of kapitalen, bezoldigingen enz. is begrensd.

Met één kind ten laste mogen de kwartaalinkomsten maximaal € 4.144,11 bedragen. Vanaf het 2e kind wordt dat bedrag verhoogd met 20 % per kind ten laste. Alle rechtgevendende kinderen, ook de kinderen voor wie een andere instelling op basis van een andere regeling betaalt, tellen mee.

Barema's van kracht sinds 1 juni 2016⁷

1 kind	€ 4.144,11
2 kinderen	€ 4.972,93
3 kinderen	€ 5.801,75
4 kinderen	€ 6.630,58
5 kinderen	€ 7.459,40
6 kinderen	€ 8.288,22
Elk volgend kind	+ 20%

Inkomsten die meetellen:

- alle inkomsten, ongeacht de aard of de oorsprong, waarover de persoon die het kind ten laste heeft beschikt, en die van zijn echtgenoot van wie hij niet gescheiden is van tafel en bed of de persoon met wie hij een gezin vormt. Bijvoorbeeld: reële huurinkomsten, onderzoeks- en vormingsbeurzen, maandelijks opname van kapitalen.

Inkomsten die niet meetellen:

- alimentatie voor minderjarige kinderen ten laste van de aanvrager of zijn echtgenoot (niet feitelijk of van tafel en bed gescheiden);
- studietoelagen toegekend aan de aanvrager, zijn echtgenoot (niet feitelijk of van tafel en bed gescheiden), of de persoon met wie hij een gezin vormt, voor hem of voor de kinderen die hij ten laste heeft;
- kinderbijslag waarop de aanvrager, zijn echtgenoot (niet feitelijk of van tafel en bed gescheiden) of de persoon met wie hij een gezin vormt, recht heeft voor de andere kinderen die hij ten laste heeft;
- uitkeringen van instellingen voor sociale hulp (OCMW, verenigingen) of afkomstig van privé-hulp (familie, vrienden);
- alimentatierenten tussen ascendenten en nakomelingen verschuldigd aan de aanvrager, zijn echtgenoot (niet feitelijk of van tafel en bed gescheiden) of de persoon met wie hij een gezin vormt.

⁷ Geïndexeerde barema's beschikbaar op de website van FAMIFED: <http://www.famifed.be>.

Van welke periode tellen de inkomsten mee?

- voor het kraamgeld: het kalenderkwartaal waarin de geboorte plaatsvond;
- voor de maandelijkse gewaarborgde gezinsbijslag: het kalenderkwartaal waarin de maand valt waarvoor die bijslag toegekend kan worden.

Praktische raadgevingen:

√ De aanvrager van gewaarborgde gezinsbijslag moet FAMIFED inlichten van iedere wijziging van zijn inkomsten die zou kunnen leiden tot een wijziging van zijn recht op gewaarborgde gezinsbijslag.

√ Als hij geen sociale hulp meer krijgt, moet hij dat zo snel mogelijk te melden aan de dossierbeheerder van FAMIFED.

3 Aan welke voorwaarden moet het rechtgevend kind voldoen?

3.1 Het kind moet aan de voorwaarden van artikel 62 AKBW voldoen, namelijk:

- onvoorwaardelijk recht op kinderbijslag tot 31 augustus van het kalenderjaar waarin het kind 18 wordt;
- recht tot 25 jaar onder bepaalde voorwaarden:
 - * student zijn of werken aan een eindverhandeling in het hoger onderwijs;
 - * als leerling met een overeenkomst alternerende opleiding werken;
 - * ingeschreven zijn als werkzoekende na studies of een leertijd.

3.2 Het kind moet effectief in België verblijven en moet:

- verwant zijn met de aanvrager tot de derde graad;
- of het kind zijn van de echtgenoot of van de ex-echtgenoot van de aanvrager;
- of het kind zijn van de persoon met wie de aanvrager een gezin vormt.

Graden van verwantschap:

1e graad: vader, moeder, stiefvader, stiefmoeder

2e graad: broer, zus, grootouder, halfbroer, halfzus

3e graad: oom, tante, overgrootouder

Is er nog recht op gewaarborgde gezinsbijslag als het kind niet effectief in België verblijft (bv. voor studies in het buitenland)?

Ja, als de aanvrager nog steeds voor meer dan de helft bijdraagt in het onderhoud van het kind dat in een EU-land studeert of verblijft, en als hij EU-burger is⁸.

Of, als de aanvrager burger van een niet-EU-land is, voor een kind dat in een EU-land studeert of verblijft, behalve in Denemarken en het Verenigd Koninkrijk⁹.

⁸ 883/2004 en 987/2009.

⁹

Verordening 123/2010

En een kind dat niet verwant is met de aanvrager tot de derde graad of dat niet het kind is van de echtgenoot, de ex-echtgenoot of de persoon met wie de aanvrager een gezin vormt?
Het kind moet ten minste de laatste vijf jaar vóór de aanvraag effectief en zonder onderbreking in België verbleven hebben (behalve als het politiek vluchteling of staatloze is).
Sinds 01.10.2007 bestaat een algemene afwijking van de verblijfsvoorwaarde van 5 jaar in België voor een rechtgevend kind:

- jonger dan 12 jaar wanneer het in het gezin van de aanvrager komt wonen;
- ouder dan 12 jaar wanneer het in het gezin van de aanvrager komt wonen, op voorwaarde dat het met de aanvrager verwant is in de vierde graad;
- dat burger is van een van de landen onder punt 2.2¹⁰.

Als dit niet het geval is, kan via de FOD Sociale Zekerheid aan de bevoegde minister om een individuele afwijking gevraagd worden binnen 90 dagen na de kennisgeving van de weigering.

FOD Sociale Zekerheid
Directie-Generaal Sociaal Beleid
Cel Kinderbijslag
Administratief Centrum Kruidtuin
Finance Tower
Kruidtuinlaan 50, bus 100
1000 BRUSSEL
Tel: 02/528.60.11

3.3 Een kind van vreemde nationaliteit moet toegelaten of gemachtigd zijn in België te verblijven.

We gaan ervan uit dat dit het geval is, wanneer de moeder gemachtigd is in België te verblijven en de kinderen ingeschreven zijn in het Rijksregister.

3.4 Het kind mag nog geen recht hebben op kinderbijslag in een andere regeling.

Om recht te hebben op gewaarborgde gezinsbijslag mag een kind niet al gedurende een volledige kalendermaand recht hebben op kinderbijslag op basis van een Belgische, buitenlandse of internationale regeling.

De residuaire aard van de gewaarborgde gezinsbijslag impliceert dat een recht op kinderbijslag in de algemene kinderbijslag wetgeving geopend wordt als de aanvrager of een familielid (in ruime zin: broer, zus, (stief-)moeder, (stief-)vader) dat al dan niet deel uitmaakt van het gezin, begint te werken.

Voorbeeld: een persoon werkt een halve dag in de appelpluk in Haspengouw, waardoor een recht geopend wordt in de algemene kinderbijslagregeling (hij kan hierdoor vier à zes maanden sociale toeslag verliezen).

Ook bij uitzendarbeid wordt het recht op kinderbijslag geopend in de algemene kinderbijslagregeling.

Door de wetwijziging van 1 januari 2007 kan het fonds dat bevoegd wordt in de algemene kinderbijslagregeling verder kinderbijslag met de sociale toeslag betalen. Het fonds moet wel nagaan of aan de voorwaarden voldaan is, in het bijzonder of de inkomsten het grensbedrag niet overschrijden.

¹⁰ toepassing van verordening 1408/71 en 574/72 of een land dat het Europees sociaal handvest (vanaf 1 januari 2003) of het herzien Europees sociaal handvest goedgekeurde (vanaf 1 januari 2005).

En iemand die een loon ontvangt, aangevuld met sociale bijstand, waarbij de totale som overeenkomt met het leefloon?

Aangezien die persoon beschouwd wordt als een werknemer, kan hij geen gewaarborgde gezinsbijslag meer ontvangen en valt hij onder de algemene kinderbijslagregeling. Het kinderbijslagfonds van zijn werkgever wordt bevoegd om het recht op kinderbijslag te openen.

En personen die zijn tewerkgesteld door een OCMW (artikel 60)?

Die personen worden beschouwd als werknemers en kunnen geen gewaarborgde gezinsbijslag meer ontvangen. Ze vallen dan ook onder de algemene kinderbijslagregeling (Famifed is bevoegd voor hen).

Kan een halfzus van het rechtgevend kind met wie het nooit enig contact had, het recht op gewaarborgde gezinsbijslag doen verliezen als ze bijvoorbeeld als zelfstandige begint te werken?

Ja, ze opent dan recht op kinderbijslag in de algemene kinderbijslagregeling.

3.5 *Het kind moet ten laste zijn van de aanvrager van de gewaarborgde gezinsbijslag.*

Kan een kind dat meerderjarig wordt en het leefloon voor samenwonenden ontvangt nog altijd rechtgevend zijn op gewaarborgde gezinsbijslag?

Ja, als het voldoet aan de andere voorwaarden.

Een kind krijgt sociale hulp van het OCMW en besluit het gezin van de aanvrager te verlaten om alleen te gaan wonen. Kan het de gewaarborgde gezinsbijslag nog altijd ontvangen?

Neen, als het alleen gaat wonen wordt het niet langer beschouwd als ten laste van een natuurlijke persoon. De gewaarborgde gezinsbijslag wordt dus niet langer betaald, terwijl het kind in andere regelingen kinderbijslag zou blijven ontvangen.

Als het rechtgevend kind in een studentenwoning gaat wonen, zonder voor zichzelf sociale hulp van het OCMW te krijgen, kan het dan nog gewaarborgde gezinsbijslag ontvangen?

Als het nog ten laste is van de aanvrager, kan het gewaarborgde gezinsbijslag blijven ontvangen.

Kan een alleenstaande student gewaarborgde gezinsbijslag ontvangen voor zichzelf?

Neen, omdat hij niet ten laste is van een natuurlijke persoon.

3.6 *Bijzonder geval van een kind dat geplaatst is ten laste van een openbare overheid*

In principe wordt er geen gewaarborgde gezinsbijslag betaald voor een kind dat geplaatst is ten laste van een openbare overheid, in een instelling of bij een particulier. Een kind dat recht heeft op gewaarborgde gezinsbijslag moet namelijk ten laste zijn van de aanvrager.

Als een kind geplaatst wordt in een **instelling** ten laste van een openbare overheid (en dus niet in een opvanggezin) wordt sinds 1 juli 1998 echter een **bijzondere forfaitaire bijslag** toegekend aan de persoon die de gewaarborgde gezinsbijslag ontving vlak voor de plaatsing en die het kind gedeeltelijk blijft opvoeden (via bezoeken of terugkeer in het gezin in het weekend bijvoorbeeld).

Als een kind geplaatst is ten laste van een openbare overheid (en dus met financiële tussenkomst van die overheid) bij de grootmoeder die een leefloon ontvangt, kan zij dan gewaarborgde gezinsbijslag ontvangen?
Neen, want het kind is geplaatst bij een particulier.

Kan de moeder van dat kind (geplaatst bij de grootmoeder) die het kind vroeger opvoedde een bijzondere bijslag ontvangen?
Neen, want het kind is niet geplaatst in een instelling.

Kan een opvanggezin aanspraak maken op gewaarborgde gezinsbijslag of een bijzondere bijslag?
Neen, het heeft geen recht op gewaarborgde gezinsbijslag of een bijzondere bijslag.

3.7 In behartigenswaardige gevallen kan de minister van Sociale Zaken het kraamgeld toekennen aan de moeder die aan de voorwaarden voldoet, zelfs al heeft zij het kind op het moment van de geboorte niet exclusief of voornamelijk ten laste.

4 Waaruit bestaat gewaarborgde gezinsbijslag?

4.1 Kraamgeld

Het bedrag voor een eerste of meervoudige geboorte is hoger dan dat voor een tweede en elke volgende geboorte.

Voorbeeld: eerste kind van de vader en tweede van de moeder: het kraamgeld voor het eerste kind bedraagt € 1.247,58. In de andere gevallen (tweede kind en volgende) bedraagt het € 938,66¹¹. Bij een meerling krijgt de bijslagtrekkende altijd per kind het bedrag van een eerste kind.

4.2 De maandelijkse gewaarborgde gezinsbijslag

- basisbijslag (gewone schaal), sociale toeslag, leeftijdsbijslag
- bijzondere forfaitaire bijslag voor geplaatste kinderen
- wezenbijslag

4.3 De adoptiepremie

De adoptiepremie wordt uitbetaald aan de adoptant of zijn echtgenoot en bedraagt altijd € 1.247,58¹¹.

4.4 Bijzonder geval: de provisionele betalingen

FAMIFED kan provisioneel gezinsbijslag betalen wanneer uit de aanvraag blijkt dat er waarschijnlijk recht is in de algemene kinderbijslagregeling (voor provisionele betalingen gelden de barema's van die regelingen). Om provisioneel te betalen moeten de bestaansmiddelen niet vooraf onderzocht worden.

5 Hoeveel bedraagt de gewaarborgde gezinsbijslag?

De maandbedragen van de gewaarborgde gezinsbijslag zijn die bedoeld in de artikelen 40 en 42bis AKBW. In artikel 40 (gewone schaal) staan de verschillende basisbedragen van de Algemene Kinderbijslagwet en in artikel 42bis staan de bedragen verhoogd met de sociale toeslag.

¹¹ Barema's van kracht sinds juni 2016. Beschikbaar op de website van FAMIFED: <http://www.famifed.be>.

In de regeling van de gewaarborgde gezinsbijslag bestaat geen toeslag voor een kind met een handicap. Die kinderen hebben echter steeds recht in het algemene kinderbijslagstelsel op basis van art. 56septies van de AKBW.

5.1 De maandelijke gewaarborgde gezinsbijslag omvat:

- een basisbedrag (gewone schaal);
- een sociale toeslag;

Als er effectief recht bestaat op gewaarborgde gezinsbijslag worden het basisbedrag en de sociale toeslag uitbetaald;

- een leeftijdsbijslag;
- een jaarlijkse bijslag;
- een maandelijkse toeslag (die overeenkomt met de toeslag voor eenoudergezinnen)¹².

ofwel

- een wezenbijslag:

Er kan verhoogde wezenbijslag toegekend worden voor een kind als:

- er bij het overlijden van een van de ouders recht op gewaarborgde gezinsbijslag bestond of als aan de voorwaarden voor het recht op gewaarborgde gezinsbijslag voldaan was. Het is dus niet nodig dat een van de ouders het recht op gewaarborgde gezinsbijslag opende;
- de aanvrager niet hertrouwd is of geen feitelijk gezin vormt met een andere persoon dan een ouder of een aanverwant tot de derde graad;

- een bijzondere forfaitaire bijslag voor geplaatste kinderen¹³.

5.2 Het kraamgeld (zie punt 4.1)

6 Wie betaalt gewaarborgde gezinsbijslag, aan wie en wanneer?

6.1 Enkel FAMIFED is bevoegd om gewaarborgde gezinsbijslag te betalen.

FAMIFED

Adres: Trierstraat 70, bus 1, 1000 Brussel

Onthaal van het publiek (Frontdesk): Trierstraat 70, 1000 Brussel

(alle werkdagen van 8.30u tot 16.30u)

¹² In de gewaarborgde gezinsbijslag bestaat de eenoudertoeslag in een hogere sociale toeslag (42bis) vanaf het derde kind, om het (geïndexeerde) bedrag van € 23,43 te bereiken – van toepassing vanaf 01.05.2007.

¹³ Zie punt 3.6.

Alle briefwisseling over gewaarborgde gezinsbijslag moet u naar dat adres sturen met vermelding van de dienst Gewaarborgde Gezinsbijslag, naar het emailadres van de dossierbeheerder of (indien het over een nieuwe aanvraag gaat) naar het algemeen emailadres ggb.fam@famifed.be.

6.2 *De gezinsbijslag wordt bij voorrang betaald aan de moeder, of anders aan de natuurlijke persoon die het kind opvoedt.*

Het kraamgeld wordt enkel aan de moeder betaald.

6.3 *Net zoals de andere types van kinderbijslag wordt de gewaarborgde gezinsbijslag betaald na het vervallen van de termijn.*

'Na het vervallen van de termijn' betekent dat de gewaarborgde gezinsbijslag betaald wordt in de maand na die waarop ze betrekking heeft (in principe de achtste van die maand). Zo wordt ze voor de maand mei omstreeks 8 juni betaald.

De gewaarborgde gezinsbijslag wordt betaald op een rekening op naam van de bijslagtrekkende (meestal de moeder) of op een gemeenschappelijke rekening op naam van de bijslagtrekkende en haar echtgenoot of een andere persoon. Wijzigingen van het rekeningnummer kunnen steeds meegedeeld worden via myFAMIFED. Er kan ook met een circulaire cheque betaald worden, wat meer risico's inhoudt (diefstal, verlies enz.).

Kan de gewaarborgde gezinsbijslag betaald worden op een rekening die alleen op naam van de vader (die geen bijslagtrekkende is) staat?

Neen, de handtekening van de bijslagtrekkende moet volstaan om te beschikken over de rekening.

Wat als de bijslagtrekkende illegaal in België verblijft?

Wanneer de gezinsbijslag niet aan de bijslagtrekkende betaald kan worden omdat die geen identiteitsbewijs kan voorleggen, kunnen die voor zijn/haar rekening aan de rechthebbende (de aanvrager) betaald worden. Die betalingen zijn liberatoir. Er wordt opnieuw aan de wettelijke bijslagtrekkende betaald wanneer die zijn/haar identiteit kan bewijzen en het schriftelijk vraagt.

BELANGRIJK: de kinderen moeten wel legaal in België verblijven om recht te hebben op gewaarborgde gezinsbijslag.

7 Hoe gewaarborgde gezinsbijslag aanvragen?

A. De **aanvraag om gewaarborgde gezinsbijslag** kan bij FAMIFED ingediend worden per post, fax, e-mail (ggb.fam@famifed.be), bij het onthaal of via het **formulier C5702** (zie bijlage 2, alsook terug te vinden op de website www.famifed.be).

Er wordt rekening gehouden met de datum van de aangetekende brief of de stempel met datum van ontvangst bij FAMIFED of bij een Belgische instelling van de sociale zekerheid. Als een niet bevoegde Belgische instelling van de sociale zekerheid een aanvraag ontvangt, zal ze die in ieder geval naar FAMIFED doorsturen. De datum van de aanvraag is dan die waarop de aanvraag bij die eerste instelling binnenkwam.

B. Een **aanvraag om gewaarborgd kraamgeld** moet ten laatste een jaar na de geboorte van het kind ingediend worden. De moeder kan de aanvraag om kraamgeld indienen vanaf de zesde maand van de zwangerschap. Ze kan het kraamgeld ontvangen twee maanden voor de vermoedelijke geboortedatum dat op het bij de aanvraag gevoegde

medisch attest staat. De vooruitbetaling van het kraamgeld kan ze aanvragen met het **formulier C5701** (zie bijlage 3, alsook terug op de website www.famifed.be of indien er reeds een dossier gekend is op myFAMIFED).

OCMW's (of andere sociale bemiddelaars) mogen ook zelf de aanvraag indienen voor de personen die ze helpen.

Praktische raadgevingen:

√ *Het is van belang dat OCMW's de aanvraag om gewaarborgde gezinsbijslag zo snel mogelijk indienen, ook als ze vervolgens een afwijking moeten aanvragen.*

√ *Om tijd te winnen raden wij aan te vermelden of het OCMW voorschotten heeft toegekend (zie punt 9 'Hoe kunnen OCMW's de door hen toegekende voorschotten op kinderbijslag terugvorderen?').*

C. Als de aanvraag niet alle gegevens bevat om te beslissen of er al dan niet een recht is op gewaarborgde gezinsbijslag, zal de dienst bijkomende informatie vragen aan de aanvrager.

Als de aanvrager niet binnen dertig dagen antwoordt op de vraag om bijkomende inlichtingen stuurt de dienst een herinneringsbrief. Als hij die niet beantwoordt binnen dertig dagen, neemt FAMIFED een beslissing op basis van de beschikbare gegevens, tenzij de aanvrager een geldige reden kan geven voor de langere antwoordtermijn.

Als FAMIFED de gewaarborgde gezinsbijslag weigert, deelt ze de beslissing mee per aangetekende brief.

Na die weigering kan een nieuwe aanvraag ingediend worden bij FAMIFED, die een jaar terugwerking kan hebben vanaf de datum van de nieuwe aanvraag.

8 Vanaf wanneer wordt gewaarborgde gezinsbijslag toegekend?

8.1 *De maandelijkse bijslag wordt ten vroegste toegekend vanaf de 1ste dag van de maand die één jaar aan de aanvraagdatum voorafgaat.*

8.2 *Recht bij een geboorte*

Voor elk kind wordt kraamgeld toegekend, ook voor een doodgeboren kind of een miskraam na een zwangerschap van ten minste 180 dagen.

De maandelijkse bijslag wordt toegekend vanaf de eerste dag van de maand na die waarin het kind is geboren.

8.3 *Recht na een andere gebeurtenis dan de geboorte*

8.3.1 *Een gebeurtenis in de loop van een maand*

Het recht bestaat vanaf de eerste dag van die maand.

Voorbeeld: een kind komt op 10 juni 2016 in het gezin van een rechthebbende. Er is recht op gewaarborgde gezinsbijslag vanaf 1 juni 2016.

8.3.2 *Een gebeurtenis in de loop van een maand die leidt tot een ander bedrag voor de volgende maand*

Dat andere bedrag wordt toegekend op de eerste dag van de maand na die waarin deze gebeurtenis viel.

8.4 *Bij plaatsing van een kind ten laste van een openbare overheid in een instelling*

Het recht op de bijzondere forfaitaire bijslag bestaat vanaf de eerste dag van de maand na die van de plaatsing.

Voorbeeld: een kind dat recht heeft op gewaarborgde gezinsbijslag wordt op 10 april 2016 in een instelling geplaatst. Het zal nog recht geven op gewaarborgde gezinsbijslag voor april 2016, maar zal recht geven op de bijzondere forfaitaire bijslag voor geplaatste kinderen vanaf mei 2016.

Als het recht op de bijzondere forfaitaire bijslag in de loop van een maand vervalt, wordt ervan uitgegaan dat het op het einde van die maand vervalt. Als het verval van het recht exclusief te wijten is aan de terugkeer in het gezin (dat dus opnieuw gewaarborgde gezinsbijslag zal ontvangen), dan vervalt het recht op de bijzondere forfaitaire bijslag op het einde van de vorige maand.

Herinnering: er wordt geen bijzondere forfaitaire bijslag toegekend als het kind bij een particulier wordt geplaatst.

9 **Hoe kunnen OCMW's de door hen toegekende voorschotten op kinderbijslag terugvorderen?**

Op basis van artikel 99 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn kunnen OCMW's subrogeren in de rechten op achterstallige gewaarborgde gezinsbijslag. Dat betekent dat OCMW's het recht hebben voorschotten op gewaarborgde gezinsbijslag toe te kennen in afwachting dat FAMIFED dat recht vaststelt, en dat ze die bijslag vervolgens kunnen laten terugbetalen.

Als FAMIFED het recht niet kon vaststellen en het gezin op de hoogte bracht dat ze geen gewaarborgde gezinsbijslag toekent, kunnen de OCMW's hun voorschotten laten terugbetalen door de POD Maatschappelijke Integratie.

Praktische raadgevingen:

√ Als een OCMW voorschotten betaalde, moet het aan FAMIFED het volgende te bezorgen:

- de brief met de subrogatie;
- de schuldafstand getekend en goedgekeurd door de aanvragers;
- een overzicht van de toegekende voorschotten (bedragen per maand, voor welke kinderen);
- voor meer efficiëntie: indien mogelijk het aanvraagformulier C5702 en een attest van de sociale hulp die het gezin krijgt.

Belangrijk: er worden enkel voorschotten op gewaarborgde gezinsbijslag terugbetaald op achterstallige gewaarborgde gezinsbijslag en niet op lopende betalingen.

Voorbeeld: de kinderbijslag van april 2016 kan vanaf 8 mei 2016 (en ten laatste op 30 mei 2016) betaald worden. Vanaf 1 juni 2016 wordt de gewaarborgde gezinsbijslag van april 2016 als achterstallig beschouwd.

10 Wat als het gezin niet meer voldoet aan de voorwaarden voor de gewaarborgde gezinsbijslag?

De aanvrager is verplicht FAMIFED iedere wijziging die het recht op gewaarborgde gezinsbijslag kan beïnvloeden, direct mee te delen.

Bijvoorbeeld:

- wijziging van beroepssituatie van de gezinsleden of familieleden buiten het gezin (ouders, stiefouders, broers of zussen, halfbroers en halfzussen);
- wijziging van de inkomsten;
- wijziging op het vlak van het ten laste hebben van het kind;
- wijziging van verblijfplaats;
- wijziging van de verblijfstoestand;
- wijziging van nationaliteit, van burgerlijke stand.

Als een ander fonds bevoegd wordt omdat de beroepssituatie verandert, dan bezorgt de dienst Gewaarborgde Gezinsbijslag het dossier aan dat fonds.

Wanneer door een bepaalde gebeurtenis (bv. einde geldigheid van de verblijfsvergunning) het recht in de loop van een maand eindigt, heeft het gezin nog recht op gewaarborgde gezinsbijslag tot het einde van de maand waarin die gebeurtenis plaatsvond.

11 Zijn er systematische controles van de gezinssituaties?

FAMIFED controleert de dossiers systematisch via de elektronische gegevensstroom. Eenmaal per jaar¹⁴ controleert ze met een **vragenlijst (C5724)** de situatie van de gezinnen en dus alle wijzigingen omtrent de rechtgevendenden op gewaarborgde gezinsbijslag.

Praktische raadgevingen:

- De gezinnen moeten die vragenlijst zo snel mogelijk terugsturen, zodat de kinderbijslag niet opgeschort wordt. Als de vragenlijst na de herinnering van maart nog niet is teruggestuurd, wordt de kinderbijslag vanaf maart opgeschort (betaling van 8 april).
- Voor meer efficiëntie: vul de vragenlijst zo volledig en leesbaar mogelijk in, zodat hij niet teruggestuurd moet worden naar het gezin omdat hij niet verwerkt kan worden (eventueel met hulp van een maatschappelijk assistent(e)).

¹⁴ Die vragenlijst wordt momenteel in januari verstuurd.

Bij moeilijkheden bij het vaststellen of laten voortbestaan van het recht, gaat een sociaal controleur van FAMIFED ook thuis op bezoek bij de gezinnen. Hij controleert bijvoorbeeld:

- de inkomensvoorwaarden (behalve als het gezin OCMW-hulp of het gewaarborgd inkomen voor bejaarden ontvangt);
- de verblijfsvoorwaarden of de situatie van feitelijk gezin;
- de feitelijke gezinstoestand.

Voor de periodieke controles wordt willekeurig gekozen uit alle dossier. Ze zijn voortaan gericht op situaties waarin de voorwaarden voor het recht niet gecontroleerd kunnen worden aan de hand van elektronische berichten uit authentieke bronnen. Dat is vooral het geval wanneer het recht op hogere kinderbijslag afhankelijk is van het gezinsinkomen.

Vanaf 18 januari 2016 gelden de volgende selectiecriteria en frequenties voor de willekeurige controles:

- een **jaarlijkse controle** voor:
gezinnen die gewaarborgde gezinsbijslag ontvangen op basis van de bestaansmiddelen of privé-hulp¹⁵.
- een **vijfjaarlijkse controle** voor:
gezinnen die gewaarborgde gezinsbijslag ontvangen op basis van het leefloon¹⁶.

12 Wat als de aanvrager de dienst Gewaarborgde Gezinsbijslag niet inlichtte over een belangrijke verandering die het recht op gewaarborgde gezinsbijslag kan beïnvloeden?

Als die verandering leidt tot een wijziging van het recht op kinderbijslag, kan dat gevolgen hebben voor de aanvrager. Als hij bijvoorbeeld gaat werken, stelt het fonds van zijn werkgever het recht op kinderbijslag vast. De rechthebbende heeft dan in sommige gevallen enkel recht op de gewone schaal. Als de wijziging te laat gemeld wordt, is de sociale toeslag soms ten onrechte uitbetaald, waardoor er een schuld bij onze diensten ontstaat.

FAMIFED zal van de aanvrager de (eventueel) ten onrechte betaalde sociale toeslag moeten terugvorderen. Deze terugvordering gebeurt op twee manieren:

- ofwel 100 % van de achterstallige kinderbijslag en/of 10 % op de toekomstige kinderbijslag in te houden. Als de schuld het gevolg is van nalatigheid, een vergetelheid of fraude van de begunstigde, kan het percentage van de inhouding verhoogd worden;
- ofwel door aan de bijslagtrekkende te vragen zelf het ten onrechte ontvangen bedrag terug te betalen als er geen recht op kinderbijslag meer is.

¹⁵ Die gezinnen moeten frequent gecontroleerd worden omdat hun situatie alleen nagegaan kan worden aan de hand van periodieke formulieren. Het risico op onverschuldigde betalingen is dus vrij hoog.

¹⁶ Meer bepaald 10 % van de dossiers voor gezinnen die gewaarborgde gezinsbijslag en het leefloon ontvangen (CO 1408; 996/124).

Belangrijk: FAMIFED heeft drie jaar om onverschuldigde betalingen terug te vorderen, BEHALVE in geval van fraude (5 jaar). De termijn gaat in op de datum van de onverschuldigde betaling en in het geval van fraude op de datum van vaststelling.

13 Kan de bijslagtrekkende (debiteur) een kwijtschelding van zijn schuld krijgen?

13.1 Afstand van terugvordering uit sociaal oogpunt

FAMIFED licht de bijslagtrekkende altijd in dat hij kan vragen de ten onrechte betaalde gewaarborgde gezinsbijslag niet terug te vorderen. FAMIFED kan niet afzien van terugvordering als het onverschuldigd bedrag het gevolg is van een vaststaand fraudegeval. De dienst Gewaarborgde Gezinsbijslag onderzoekt de aanvraag om afstand. De administrateur-generaal van FAMIFED neemt de beslissing en houdt daarbij rekening met de criteria die het Beheerscomité heeft vastgelegd.

De debiteur kan een aanvraag indienen per brief, fax, telefoon, aan de Frontdesk of zelfs tijdens het bezoek van een sociaal controleur.

Praktische raadgeving:

Als een debiteur vraagt om afstand van terugvordering te doen, geldt die aanvraag alleen voor het op dat ogenblik nog terug te betalen bedrag. Het is aangewezen de aanvraag ten vroegste na ontvangst van de kennisgeving van de schuld in te dienen. Opmerking: een aanvraag om afstand indienen is mogelijk zolang er een onverschuldigd bedrag is.

FAMIFED heeft in principe vier maanden om een beslissing te nemen over de aanvraag om afstand. Als meer gegevens nodig zijn, wordt die termijn verlengd met vier maanden.

Als FAMIFED weigert afstand te doen omdat de inkomsten het grensbedrag overschrijden, kan de debiteur enkel een nieuwe aanvraag om afstand indienen als hij kan aantonen dat zijn gezinsinkomen verminderd is (bijvoorbeeld als hij van een leefloon met kinderen ten laste overschakelt naar een leefloon voor samenwonenden zonder kind ten laste).

Een OCMW kan ook zelf een aanvraag om afstand indienen voor zijn cliënten.

Als een bemiddelaar een minnelijke schikking in het kader van een collectieve schuldenregeling voorstelt, geldt die als een aanvraag om afstand van de debiteur.

14 Is beroep mogelijk tegen een beslissing van FAMIFED?

Tegen iedere beslissing kan beroep aangetekend worden. Dat beroep is gratis en moet volgens de regeling van de gewaarborgde gezinsbijslag binnen drie maanden na de kennisgeving van de beslissing bij de bevoegde arbeidsrechtbank¹⁷ ingesteld worden.

Ondanks een dergelijk beroep kan FAMIFED inhoudingen doen. De verzakingsprocedure wordt er wel door opgeschort.

Praktische raadgeving:

De aanvrager moet ofwel een gedateerd en getekend verzoekschrift neerleggen bij de griffie van de arbeidsrechtbank die bevoegd is voor zijn gemeente. Hij krijgt dan een ontvangstbewijs. Ofwel moet hij een gedateerd en getekend verzoekschrift per aangetekende brief versturen.

¹⁷ Zie bijlage 4

Bijlagen

Bijlage 1: Landen waarvan de burgers niet moeten voldoen aan de voorwaarde van vier jaar verblijf

Bijlage 4: Arbeidsrechtbanken

Bijlage 1

Een aanvrager moet niet voldoen aan de voorwaarde van vier jaar verblijf als hij komt uit:

Albanië,
Andorra,
Armenië,
Azerbeidzjan,
België,
Bosnië-Herzegovina,
Bulgarije,
Cyprus,
Denemarken,
Duitsland,
Estland,
Finland,
Frankrijk (+ Guadeloupe, Guyana, Martinique en Réunion),
Griekenland,
Georgië,
Hongarije,
Ierland,
IJsland,
Italië,
Kroatië
Letland,
Liechtenstein,
Litouwen,
Luxemburg,
Macedonië (Voormalige Joegoslavische Republiek)
Malta,
Moldavië,
Montenegro,
Nederland,
Noorwegen,
Oekraïne,
Oostenrijk,
Polen,
Portugal (+ Azoren en Madeira),
Roemenië,
Rusland,
Servië,
Slovenië,
Slowakije,
Spanje (+ Canarische eilanden, Ceuta en Melilla),
Tsjechië,
Turkije,
Verenigd Koninkrijk (Groot-Brittannië, Noord-Ierland en Gibraltar),
Zweden,
Zwitserland.

Bijlage 2

Arbeidsrechtbanken

ANTWERPEN	Bolivarplaats 20 bus 6,	2000 ANTWERPEN
ARLON	Place Schalbert,	6700 ARLON
BRUGGE	Kazernevest 3,	8000 BRUGGE
BRUSSEL	Poelaertplein 3,	1000 BRUSSEL
CHARLEROI	Boulevard Paul Janson 87/3,	6000 CHARLEROI
DENDERMONDE	Noordlaan 31,	9200 DENDERMONDE
DINANT	Place du Palais de Justice 8,	5500 DINANT
EUPEN	Klötzerbahn 27,	4700 EUPEN
GENT	Opgeëstenlaan 401/C,	9000 GENT
HASSELT	Parklaan 25, bus 5,	3500 HASSELT
HUY	Quai d'Arona, 4,	4500 HUY
IEPER	Korte Meersstraat 18,	8900 IEPER
KORTRIJK	Beheerstraat 41,	8500 KORTRIJK
LEUVEN	Smoldersplein 5,	3000 LEUVEN
LIEGE	Place Saint-Lambert 30/0004,	4000 LIEGE
MARCHE-EN-FAMENNE	Rue Victor Libert 9,	6900 MARCHE-EN-FAMENNE
MECHELEN	Voochtstraat 7,	2800 MECHELEN
MONS	Rue de Nimy, 70,	7000 MONS
NAMUR	Place du Palais de Justice, 5,	5000 NAMUR
NEUFCHÂTEAU	Rue F. Roosevelt, 33,	6840 NEUFCHÂTEAU
NIVELLES	Rue Clarisse 115,	1400 NIVELLES
OUDENAARDE	Bekstraat 14,	9700 OUDENAARDE
TONGEREN	Kielenstraat 22, bus 2,	3700 TONGEREN
TOURNAI	Rue Saint-Jacques 41,	7500 TOURNAI
TURNHOUT	Kasteelplein 11,	2300 TURNHOUT
VERVIERS	Rue du Tribunal, 4,	4800 VERVIERS
VEURNE	Peter Benoitlaan 2,	8630 VEURNE